

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-3-66 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-66/917-387
Karar Tarihi : 28.11.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER: Osman Tan ÇATALCALI, Mazlum YALÇINKAYA

C. BAŞVURUDA

BULUNAN :- Antalya İli Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği
Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ek Bina Varlık Mah.
K. Karabekir Cad. Muratpaşa/Antalya

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILANLAR:

Meditera İth. ve İhr. Ltd. Şti.
5758 Sok. No: 4/C Karabağlar/İzmir

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Ülke genelinde başka üretimi ya da tedarigi olmayan “İnfüzyon Pompa Seti”nin alım ihalelerinde, Meditera İth. ve İhr. Ltd. Şti. tarafından fiyatların Sağlık Uygulama Tebliği’nde belirtilen azami fiyatların üzerinde tutulduğu iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Yapılan başvuruda özetle; Antalya ili Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği tesislerinde kullanılmak üzere ihaleleri yapılan “İnfüzyon Pompa Seti” alımlarında Meditera İth. ve İhr. Ltd. Şti. (Meditera) tarafından Sağlık Uygulama Tebliği (SUT)’nde bu ürün için belirlenen tavan fiyat olan 8,82 TL’nin üstünde fiyat teklifinin verildiği ve bu ürünün çift kanallı olması ve ülke genelinde başka üretimi ya da tedariki olmadığından Malzeme Kayıt Yönetim Sistemi (MKYS) fiyatları düzeyinde kalmak ve imtiyazı bırakmamak için tekliflerin kasıtlı olarak yüksek tutulduğu iddia edilerek konu hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) kapsamında inceleme yapılması talep edilmiştir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 26.09.2013 tarih ve 6783 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 08.10.2013 tarih ve 2013-3-66/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu’nun görüşülmesi sonucunda önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) İlgili karar uyarınca düzenlenen 19.11.2013 tarih ve 2013-3-66/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (5) **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle; önaraştırma konusu iddialar ile ilgili olarak Meditera’nın 4054 sayılı Kanun’un 6. maddesini ihlal ettiğine ilişkin herhangi bir bulguya ulaşılamadığı ve bu nedenle aynı Kanun’un 41. maddesi uyarınca Meditera hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Taraflar

I.1.1. Hakkında Öneraştırma Yapılan Teşebbüs: Meditera

1983 yılında İzmir'de kurulan Meditera, satışa sunduğu ürünlerin bir kısmını kendisi üretirken bir kısmını da ithal etmektedir. Meditera, İnfüzyon pompa setlerinde dünya çapında faaliyet gösteren Hospira Inc. unvanlı teşebbüsün Türkiye distribütörüdür.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (6) İnfüzyon pompa setleri kan, kan ürünleri ve lipid emülsiyonların verilmesi için kullanılmaktadır. İnfüzyon pompa setleri bir pompa cihazı yardımıyla kullanılmaktadır. Yapılan görüşmelerde infüzyon pompa setlerinin sadece ve sadece üreticisi tarafından üretilen cihazlar ile çalışabildiği bilgisi edinilmiştir.
- (7) Kamu Hastaneleri tarafından söz konusu cihazların alımı için ihaleye çıkıldığında belli başlı bazı teknik şartlar (örneğin setin pompadan çıkarıldığında otomatik olarak kilitlenmesi, serbest akışa geçmemesi, pompa seti hastada takılı iken oluşabilecek havayı, hastadan seti ayırmadan havayı çıkarabilme özelliğine sahip olmalı ve latex free malzemeden üretilmiş olmalıdır gibi) getirilmekte ve ihaleyi kazanan firmadan infüzyon pompa setinin belli bir oranında infüzyon pompa cihazı kurması istenmektedir. İhale süresi boyunca pompa cihazlarının bakım ve onarımları ihaleyi kazanan teşebbüs tarafından yapılmakta, ihalenin kapsadığı süre sona erdiğinde ise söz konusu cihazlar ihaleyi kazanan firma tarafından geri alınmaktadır.
- (8) Diğer yandan özel hastanelerin infüzyon pompa seti ürününü farklı koşullar çerçevesinde (direkt alım yöntemi, cihaz ve ürünün ayrı ayrı alınması gibi) alabilmeleri mümkündür. Bu nedenle söz konusu teşebbüsler tarafından alınan infüzyon pompa setlerinin farklı bir pazar olarak değerlendirilmesi yerinde olacaktır.
- (9) Bu bağlamda mevcut dosya kapsamında ilgili ürün pazarı "*Kamu hastaneleri için alınan infüzyon pompa seti pazarı*" olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (10) İlgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak tanımlanmıştır.

I.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

I.3.1. Yerinde İnceleme ve Görüşmelerde Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

- (11) Meditera tarafından konuya ilişkin gönderilen bilgilerden;
 - Pompa seti ihalelerinde set karşılığı bedelsiz pompa cihazı kurulmasının zorunlu tutulduğu,
 - Pompa amortismanının beher set başına düşen bedelinin set maliyetleri içerisinde yer aldığı,
 - İnfüzyon setlerini Hospira Inc. firmasından (.....) A.B.D. Dolarına satın almak suretiyle ithal ettiklerini,
 - Alım maliyetinin üzerine (.....) A.B.D. Doları gümrük ve sair masraflarının eklenmesi gerektiği,

13-66/917-387

- Birlikte satın alınan infüzyon pompa cihazının infüzyon pompa seti içerisindeki maliyetinin (.....) A.B.D. Doları olduğu,
 - Kamu hastanelerinin infüzyon pompa setleri için çıktığı ihalelerde infüzyon pompa cihazının teknik servis ve bakım hizmetlerinin de kendileri tarafından karşılanmasının istendiği,
 - Bu tür faaliyetlerin birim maliyetinin (.....) A.B.D. Doları civarında olduğu,
 - İhalelerde ihale teklif tutarının %(.....)'ü kadar damga ve karar pulu kesintileri olduğu,
 - Bu kesintilerin set başına ortalama (.....) A.B.D. Doları olduğu,
 - Yukarıda yer verilen maliyet kalemleri toplandığında 1 infüzyon setinin maliyetinin (.....) A.B.D. Doları olduğu,
 - Söz konusu maliyetlere kur riski ve stok maliyetinin eklenmediği,
 - Kamu hastanelerine verilen tekliflerdeki fiyat farklılıklarının;
 - Hastanedeki pompa sayısı, pompaların yaş çizelgesi,
 - Hastanelerdeki bir pompa başına düşen yıllık set tüketimi sayısı (verimi),
 - Hastanelerin alım şekilleri ve ihale süreleri,
 - Hastanenin Meditera'ya borçlarını ödeme performanslarıgibi nedenlerden kaynaklandığı,
 - Yukarıda yer verilen nedenlerden ötürü infüzyon pompa setini SUT fiyatının altında satmalarının mümkün olmadığı,
 - İnfüzyon pompa seti ürününün SUT fiyatının en son 25.05.2007 tarihinde değiştiği,
 - O zamanki kurun 1,33 TL olmasına karşın bugünkü kurun yaklaşık 2 TL olduğu,
 - A.B.D. Dolarının Türk Lirası karşısında değer kazanması nedeniyle kurun 2 TL civarında seyretmesi durumunda 2014 yılında infüzyon pompa seti ithalatını düşünmedikleri,
 - Bu üründeki rakiplerinin Eczacıbaşı Baxter Hastane Ürünleri San. ve Tic. A.Ş., B. Braun Avitum Türkiye A.Ş.ve Fresenius Kabi İlaç San. ve Tic. Ltd. Şti. olduğu,
 - Ülke çapında (.....) adet bayilerinin olduğu
- anlaşılmıştır.

- (12) 2011 yılından itibaren Kamu Hastaneleri tarafından düzenlenen ve Meditera'nın kazandığı ihalelere ilişkin dosya içeriğinde yer alan tablodan;
- 184 (yüz seksen dört) ihalenin Meditera tarafından kazanıldığı,
 - Miktarla ağırlıklandırıldığında 2011 yılında kazanılan ihalelerde gerçekleşen fiyatın(.....) TL, 2012 yılında (.....)TL, 2013 yılında (.....)TL¹ ve 2011-2013 yılları arasında ise (.....)TL olduğu,
 - Söz konusu yıllar arasında düzenlenen ihalelere verilen en düşük bedel olan (.....) TL'nin 17.01.2011 tarihli İstanbul Göztepe Eğitim ve Araştırma Hastanesi, 28.01.2011 tarihli Ege Üniversitesi Hastanesi ve 20.02.2012, 15.05.2012 ile 21.05.2012 tarihli İstanbul Medeniyet Göztepe Eğitim ve Araştırma Hastanesi ihaleleri olduğu,
 - En yüksek bedelin ise (.....) TL 19.07.2013 tarihli Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Hastanesi ihalesi olduğu,

¹ 2013 yılında gerçekleşen ihaleler Ekim ayına kadar olan dönemi kapsamaktadır.

13-66/917-387

- Söz konusu ihalelerde yüksek miktardaki alımların genellikle fiyatları düşürdüğü anlaşılmıştır.

- (13) 2011-2013 yıllarında Kamu Hastaneleri tarafından İnfüzyon Pompa Seti alımı için düzenlenen ve Meditera tarafından kazanılan ihalelerdeki yaklaşık kar marjı verilerine aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 1: 2011-2013 Yılları Arasında İnfüzyon Pompa Seti Alımı İçin Düzenlenen Kamu İhalelerindeki Kar Marjı²

	Ortalama Satış Fiyatı (TL)	En Yüksek Fiyat (TL)	En Düşük Fiyat (TL)	Maliyet (TL)	Kar Marjı (%)
2011	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2012	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2013	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

I.3.2. Rakiplerle Yapılan Görüşmeler.

- (14) Meditera'nın infüzyon pompa seti ürünündeki rakiplerinin temsilcileriyle raportörlerce yapılan görüşmelerden;
- Bu ürünü küresel pazarlara sunan 4 adet teşebbüs bulunduğu ,
 - Ertunç Özcan A.Ş.'nin de yabancı bir şirket olan ArcoMed firmasının ürünlerini ithal etmek suretiyle pazarda faaliyet gösterdiği,
 - Kamu Hastanelerinin ihalelere set bazlı çıkması nedeniyle pompa cihazının amortisman bedelinin de ürünün maliyetine eklendiği,
 - Meditera'nın infüzyon pompa seti ürününde yüksek bir pazar payı olduğu,
 - İhalelerin SUT fiyatının üstünde sonuçlanmasının nedeninin kurlardaki artıştan ve SUT fiyatının 2-3 senedir güncellenmemesinden kaynaklandığının

ifade edildiği anlaşılmıştır.

I.3.3. Değerlendirme

- (15) 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinde hâkim durumun kötüye kullanılması düzenlenmiştir. Hakim durumdaki teşebbüslerin kötüye kullanma olarak kabul edilebilecek davranışlarını iki ana gruba ayırmak mümkündür. Bunlar sömürücü davranışlar ve dışlayıcı davranışlardır. Sömürücü davranışlar hakim durumdaki bir teşebbüsün pazar gücünü kullanarak bu güce sahip olmayan başka bir teşebbüsün elde edemeyeceği şekilde tüketicilerden rant elde etmesidir. Dışlayıcı davranışlar ise, hakim durumdaki teşebbüsün yine pazar gücünün yardımıyla rakiplerini pazar dışına çıkartmak suretiyle tüketici refahını azaltan davranışlardır. Aşırı fiyat uygulaması ise, tüketicilerin normalde oluşabilecek piyasa fiyatından daha yüksek bir fiyat ödemelerine yol açması nedeniyle, sömürücü davranışlar çerçevesinde değerlendirilmektedir.
- (16) Yapılan başvuruda yer alan Kamu Hastaneleri tarafından 2012 yılından itibaren infüzyon pompa seti için çıkılan ihalelere ilişkin bilgiler incelendiğinde, çoğu ihalenin Meditera veya Meditera'nın bayisi olan teşebbüsler tarafından kazanıldığı görülmektedir. Dosya içeriğinde yer alan bilgilere göre, Meditera'nın Kamu Hastaneleri tarafından gerçekleştirilen infüzyon pompa seti alımlarında ciddi bir oyuncu olduğunu söylemek mümkündür.
- (17) Diğer yandan sektördeki diğer teşebbüslerle yapılan görüşmelerde de küresel çapta bu ürünü ve cihazını üreten pek çok teşebbüsün bulunduğu bilgisi edinilmiştir. Bu bağlamda yurt dışında faaliyet gösteren bir teşebbüsün Türkiye distribütörlüğünü alarak bu ürünü ülkemizde pazarlamasının önünde bir engel yoktur. Benzer şekilde Meditera'nın küresel

² 2011, 2012 ve 2013 yıllarına ilişkin ortalama A.B.D. Dolar kuru sırasıyla 1,72 TL, 1,83 ve 1,90 alınmıştır.

13-66/917-387

rakiplerinin de Türkiye pazarında faaliyet gösteriyor olması, Kamu Hastaneleri tarafından infüzyon pompa seti alımları için açılan ihale pazarında Meditera'nın hakim durumda olduğunu söylemeyi güçleştiren bir faktördür. Bu nedenle iddia konusu husus için Meditera'nın maliyetlerinin ve kazandığı ihaleler için verdiği tekliflerin incelenmesi gerekmektedir.

- (18) Tablo 1'de Kamu Hastaneleri tarafından 2011, 2012 ve 2013 yıllarında infüzyon pompa seti alımı için düzenlenen ve Meditera tarafından kazanılan ihalelerdeki fiyat ve o seneki ortalama döviz kurundan hesaplanan maliyetleri bilgisi yer almaktadır. Söz konusu maliyet rakamları ile fiyatlar karşılaştırıldığında, Meditera'nın bu yıllardaki kar marjının yaklaşık %(...) olduğu görülmektedir (Bu maliyetlere kur riski ve stok maliyeti eklenmemiştir).
- (19) Her ne kadar söz konusu fiyatlar SUT fiyatı olan (...) TL ile karşılaştırıldığında yüksek görünse de, SUT fiyatlarının 2-3 yıldır değişmemesine karşın A.B.D. Dolarının Türk Lirası karşısındaki değerinin 2011-2013 yılları arasında yaklaşık %(...) arttığı dikkate alındığında aşırı fiyat iddiasını güçlendirecek nitelikte olmadığı ve dolayısıyla Meditera tarafından kazanılan ihalelerdeki fiyatların aşırı fiyat olarak değerlendirilemeyeceği sonucuna varılmıştır.
- (20) Belirtilmesi gereken bir diğer husus ise Meditera tarafından ihalelere aşırı fiyat verilmesi durumunda, Meditera'nın rakiplerinin de ihalelere katılıp ihaleleri kazanabilecekleri, böylece Meditera'nın aşırı fiyat vermesinin önüne geçebilecekleri kanaatine ulaşılmıştır.
- (21) Sonuç olarak her ne kadar Meditera Kamu Hastaneleri tarafından infüzyon pompa seti alımı için açılan ihale pazarında önemli bir oyuncu olsa da, söz konusu ürünü üreten rakiplerin de Türkiye'de faaliyet göstermesi ve infüzyon pompa seti üretmekle birlikte ülkemizde faaliyet göstermeyen başka teşebbüslerin de bulunması ile pazarın ihale pazarı olması hususları birlikte değerlendirildiğinde Meditera'nın Kamu Hastaneleri tarafından infüzyon pompa seti alımı için açılan ihale pazarında hakim durumda olmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (22) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.